

KIS LAP

1904. január 24-én

Ára negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér.

Megjelen minden vasárnap.

KEDVES PÓSTA. (Lásd az 53. lapon.)

János generális.

ELBESZÉLÉS
AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

ÍRTA
GODA GÉZA.

II-ik
FEJEZET.

(Folytatás.)

HARMADNAPRA szépen meggyógyultak a bevert koponyák, amit az öreg doktor nem győzött eléggé megbámulni.

— Jó koponyák! mondta büszkén. Magyar koponyák!

Akinek egyéb baja nem volt, mind meggyógyult negyednapra s az ötödiken a séllyei kollégiumban már csak egy öreg asszony feküdt betegen, akit a törökök olyan kegyetlenül ütöttek-verték, hogy az öreg doktor alig tudott eligazodni az asszony betegségén. Az asszonynak valami belső nyavalyája támadt, nem lehetett azt sem kenőccsel, sem tiszta vízzel, sem semmi külső patika-szerrel meggyógyítani. Az öreg doktor ott ült órákig az ágyánál, leste a lélegzetét, fogta az asszony pulzusát s aztán csak esővált a fejét s mormogott:

— Baj, baj, baj.

Igy tartott ez álló két napig, amikor végre kinyitotta a beteg asszony a szemét és körütekintett a szobában. Akkor látszott, hogy milyen szép kék a szeme s hogy tele van szelid jósággal.

— Valakit keresel talán? kérdezte tőle az orvos.

Az asszony intett a fejével.

— A fiamat.

— A fiadat? Hát veled volt a fiad azon az éjszakán mikor rátok törtek?

Az asszony a fejét rázta.

— Hiszen, ha velünk lett volna!

— Mi lett volna? kérdezte a doktor, aki sehogysem tudta kitalálni, hogy mi lehet ennek az asszonynak a fia, hogy olyan nagy büszkeséggel beszél felőle.

Az asszony most felült az ágyban s így szólt:

— Azt kérdezi uram, hogy mi lett volna, ha Péter ott lett volna? Hát nem maradt volna abból az ezernyi ezer törökből hirmondó sem, mert tudja meg az ur, hogy az én fiam végvári lovas katona s a keze alatt ötven jó lovas vitéz áll Komáromban.

— No ez már más, mondta a doktor. Ha lovas katona a kend fia, hát akkor méltán büszke lehet reá. De azért Kömlöd-

falván nem lett volna szükség a fia ötven katonájára, mert a török is összesen csak tizenkét száz ember vala.

— Tizenkettő? kérdezte az asszony. Jó. Igaza lehet az urnak. Ijedt ember duplát lát a setétben. Lehetek biz' azok tizenketten is, de olyan éktelen zajongást rendeztek, hogy vagy ezer emberre becsültem őket. Különben is azt mondom én az urnak, hogy mind-egy az, tizenketten voltak-e vagy pedig ezeren. A fődolog az, hogy én a magam fülével hallottam, hogy az ujbári kajmakám küldte őket s én tudom, hogy a kajmakám nem hagyja annyiba a dolgot.

— Majd adok én annak a kajmakámnak! felelte dühösen a doktor. Csak ide próbáljon bejönni!

— Gyöngé ember az ur ahhoz, felelte az asszony, miközben végig nézett az öreg és sovány doktoron. A kajmakámnak Ujvárbán annyi a katonája, mint ahány fűszál van a séllyei határban. Ha azt a sok katonát mind ránk küldi, bizony nem használ többé egyikünknek sem az ur orvossága.

A doktor egy kissé kellemetlenül kezdte érezni magát.

— Hát, mondta, azt hiszi kend, hogy az ujbári katonaságot küldik ránk?

— Biz' én azt hiszem. Egészen bizonyos vagyok benne. Éppen azért azt mondanám és tanácsolnám, hogy legott indítsanak el egy jó lovas legényt a komáromi várba, ahol is segítséget kell kérni Kirehhoffen báró császári kapitány várparanesnok uramtól.

— Hát ha nem ad? kérdezte rémülten a doktor.

Az asszony nevetett.

— Az is lehet. De előbb meg köll próbálni. Ha nem ad, akkor föl kell keresni Száky Dénes uramat s attól kell segítséget kérni. A császár katonája az is, fiammal együtt. Labanc a héjja, de kuruc a magja s lóra ül mind a kettő, ha a magyart szorongatják. Azért hát uram, ne késsünk, indítsa el a lovas legényt mihamarabb, hogy estére Komárom alá érjen.

A doktor nagyon megijedt ezekre a dolgokra. Már szinte látta, hogy mint vonják föl a török pattantyusok az ágyut a kollégium elé s mint rohan éppen ő rá az ujbári kajmakám, hogy lenyisszantsa a fejét görbe kardjával.

Sietett Kolinovics uramhoz s ott nagy sietve előadta, amit az asszonytól hallott; még egy kiesit ki is cifrázta, hogy Kolinovics páter is megijedjen.

Kolinovics uram hát meg is ijedt. Helyesnek tartotta, hogy segítségért küldjenek el valakit Komárom várába, csak éppen azon akadt meg, hogy ki legyen az a valaki, aki a veszedelmes országon végig mer lovagolni Sellyétől Komáromig.

— Ha török fogja meg, magyarázta Kolinovics páter, az pusztítja el. Ha német fogja el, annak lesz a rabja. Ha kuruc, ha labanc, baj van mindenképen. Hát kit küldjek?

Ezen aztán ketten törték most már a fejüket, mignem Kolinovics uram a fejére ütven, így szóla:

— Megvan! Kitaláltam!

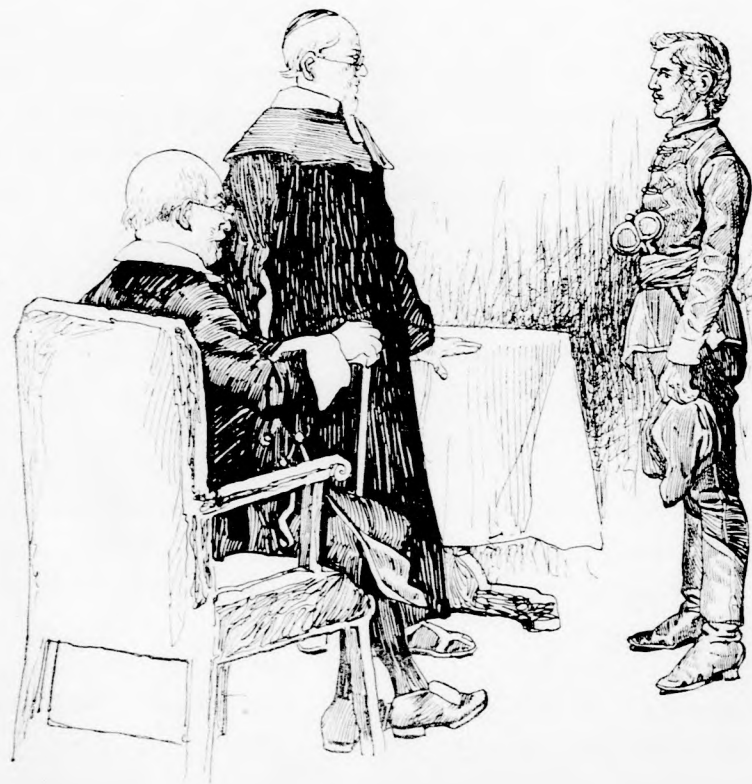
A doktor fölugrott a székéről.

— Mit talált ki?

— Hát azt, hogy ki legyen az, akit Komáromba küldünk segítségért.

— Igazán? kérdezte örvendezve a doktor. Kitalálta? És ki lesz az a vakmerő?

— Ki? Hát Jancsi, a portás, mondta Kolinovics uram s meglegedetten dörzsölvén a kezeit, sietve nyitotta ki az ajtót s kikiáltott: Jancsi fiam, gyere csak ide!

Jancsi belépett. Végig hallgatá a parancsot s aztán mikor Kolinovics uram azt kérdezé, vállalkozik-e a dologra, Jancsi így felelt:

— Hát ha azt mondaná tisztelendő atyám, hogy egyenest a pokolba kell lovagolnom, nem elmennék? El én! Csak lovat adjanak alám s kardot az oldalamba, megyek én a Lucifer ellen is és tudom, nem marad egy ördög sem a pokolban. Valamennyit levágom!

Jancsinak villogott a szeme, amidőn ezt mondta. Aztán kezét csókolt Kolinovics páternek, az öreg doktornak is jó egészséget kívánt, elrejtette keblébe a Kirchhoffennek szóló levelet, fölült a kollégium egyetlen paripájára, valahonnan a múzeumból előkerített egy jó nagy kardot s aztán megemelintvén sipkáját, bucsut vett a kollégiumtól.

Két perc multán nem látszott csak a porfelleg, melyet lova rugott. Estére pedig minden baj nélkül kocogott be lovával Komáromba.

(Folytatása következik.)

KEDVES PÓSTA.

(Képpel a címlapon.)

*Szép hazámnak virágai,
Édes magyar gyermekek:
Bár hol laktok, bár hol éltok,
Ismerlek ám benneteket!*

*Bár hol laktok, bár hol éltok,
Én biztosra mondhatom:
Min törítetek fejeteket
Minden áldott szombaton?*

*Ki kíváncsi? Bandi? Gizi?
Megmondom én izibe:
Mesét olvas most a Bandi
S rejtvényt fejt meg Gizike...*

*Nem megmondtam, eltalálok?
Ismerlek én titeket:
Van egy posta, egybe köti
A kicsike szíveket!*

*Minden héten megjárja a
Hegyes-völgyes utakat
S fölkeresi a kicsike
Hölgyeket és urakat.*

*Elmulatoz mindegyikkel
Jóságosan, szelíden,
S ahogy beszél, öröm ragyog
Minden gyermek szemiben.*

*Tőle tudom, hogy mit tesznek
Minden héten szombaton . . .
Hű Kis Lapunk ez a posta,
Áldott posta, mondhatom . . .*

*A sok hegyet, a sok völgyet
Fáradhatlan járja meg;
Azt a póstát, kedves póstát,
A jó Isten áldja meg!*

Szírtes Arany

APROSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

Az ősz és a legyek. Mindenki tudja, hogy a legyek rohamos pusztulása őszkor kezdődik, amikor csak úgy hullanak. Arról azonban már keveseknek van tudomásuk, hogy a nagy légy-halál miért következik be az őszi napokban. A Természettudományi Közlöny szerint a legyek testében egy gomba (*Empusa Muscae Cohn.*) él, mely ősz felé megöli őket. A legyek, elgyengülve és végöket közeledni érezve, görcsösen oda kapaszkodnak az ablak üvegére, a falra, a tükörrre stb. s így mulnak ki.

*

A kutya két éves koráig nő és átlagos életkora 10—12 év, a macska csak 18 hónapos koráig nő s átlag szintén 10—12 évet él. Igen ritka esetekben ér el két ennyi időt.

A KENGYELFUTÓ.

A RÉGI világban, mikor még nem volt se posta, se vasut, az emberek éppenséggel úgy szerettek levelezni, mint ma-napság. Hogy leveleztek posta nélkül? Nagyon egyszerűen. Voltak gyors-lábu fiatal fickók, akik olyan gyorsan jártak, mint a madár. Ezek a fiatal fickók voltak a kengyel-futók.

Ennek a dolognak pedig az a veleje, hogy élt egyszer egy furcsa kengyel-futó Bátori Zsigmond fejedelem udvarában.

Olyan fekete volt ez a legény, mint valami cigány. Pedig nem is volt cigány, hanem tatár. Hívták pedig Tekének.

Teke már fiatal korában került az erdélyi fejedelem udvarába. Fogolynak hozták valami háboruból, vagy úgy találták az országon, elég az hozzá, hogy Teke ott nőtt fel a fejedelem udvarán.

Felnőtt, de semmire se lehetett használni, olyan lusta legény nem volt egész Erdélyben, mint a mi tatárunk. Még lóra ülni se szeretett, de még a száját se nyitotta ki, ha nem volt muszáj. Elfeküdt volna hét-szám a kenyérsütő kemencében, éppen csak az éhség kergette ki onnan. De még éhezni is inkább éhezett, csak ne köllesen neki megmozdulni.

A fejedelem sokszor boszusan csóválta a fejét ha Tekét az udvaron látta ógyelegni.

— Mit csináljak veled, te hétlusta? kérdezte mérgesen. Az én házamnál mindenkinek megvan a maga dolga. Egyik a lovakra vigyáz, a másik a konyhára hordja a vizet. Te még a disznó-ölésnél se igyekezel, ott pedig olyan fürge mindenki, mint a gyík.

Teke ilyenkor letérdelt a fejedelem előtt:

— Bocsáss meg, nagyságos uram, de én nem bírok semmit se dolgozni!

Már éppen azon gondolkozott a fejedelem, hogy Tekét elkergeti udvaráról, midőn egyszer nagyon megharagudott rá.

Ugy történt, hogy éppen nevenapja volt a fejedelemnek és nagy ebédre készültek a palotában. Tizenhat szakácsné süített-főzött a konyhán, harminckét szolgáló segített nekik. Már éppen meg akarták huzni az ebédre hívó harangot, mikor a főszakácsné észrevette, hogy hiányzik a török-bors a töltött káposztából. Még pedig azért hiányzott, mert nem volt egy morsza török-bors se a háznál.

Nosza szalad ki a főszakácsné az udvarra.

— Hol van egy gyorslábu legény, aki hamar törökborsot hozna? kiáltott.

Éppen Tekébe botlott bele az udvaron, amint az ott a derekát nyújtóztatta.

— Fuss, te legény hamar Kolozsvárra és hozz az örménytől török borsot! Délig itt légy, mert addig nem lehet kezdeni az ebédet.

— No akkor nem is ebédelnek máma, mert az én lábam nem arra való, hogy fusson, felelt Teke.

Hej, mérges lett erre a főszakácsné. A főző-kanállal nagyot koppantott a Teke kerek fejére.

— Fuss iziben, mert mindjárt kitépem a füled. Szedte-vette! . . .

Mit tehetett egyebet a lusta Teke? . . . elindult nagy-busan, bánatosan Kolozsvár felé.

Kolozsvár csak egy macska-ugrásra volt a fejedelem kastélyától, más legény elő is került volna délig a török-borssal; de nem úgy Teke. Mindjárt az ut legeléljén leült nagy sóhajtozva egy árnyasfa alá és amilyen lusta volt, csakhamar el is aludt.

Aludt, aludt . . .

De egyszer mégis csak fölébredt s akkor eszébe jutott neki az, hogy mi járatban is van ő. Nagy-mérgesen elindult tehát Kolozsvárra. Megvette az örmény-nél a török borsot, aztán még keservesebb sohajtások között elindult vissza hazafelé . . . A török borsot úgy cipelte, mint ha legalább egy mázsa lett volna. Pedig bizony nem volt az több egy kilónál, még az örmény mértéke szerint se.

Amint haza érte Teke, akkor csak azon veszi magát észre, hogy jobbról balról megfogja két hajdu, aztán se szó, se beszéd:

lekapják a tiz körméről és olyan becsületes huszonötöt hegedültek rá, hogy bátran beillett volna ötvennek is.

Teke, mikor magához tért az ijedelemből, sirva, jajgatva kérdezte a hajdukat:

— Vajjon miért bántottak engem kendtek?

— A nagyságos fejedelem parancsából, mert tegnap óta járt kend a török borsért.

— Tegnap óta! sohajtott Teke. Akkor jutott eszébe, hogy ő bizony elaludt utközben a fa alatt.

De még egyéb büntetés is érte ezen kívül Tekét. Még pedig az a büntetés, hogy a fejedelem parancsoaltára az elhalt kengyelfutó helyét Tekével töltsék be. Ezüst patkót vertek a Teke meztelen sarkára, kis sapkát huztak a fejére: ezzel Teke lett a fejedelem kengyelfutója.

Persze az egész fejedelmi udvar Tekén nevetett.

— No Teke, most kaptad meg a neked való hivatalt! mondogatták a cselédek.

— Igaz, hogy a te apád nyul volt, az anyád pedig őz? kérdezték mások.

Teke pedig az ijedségtől még szólni se birt. Csak sohajtott, busult nap-hosszant.

— Jaj édes Istenkém, mi lesz most velem? Hiszen én nem tudok futni! Még járni se szeretek, mindig csak fekhethném.

Elbujt a kenyérsütő kemencébe és ott aludt, aludt... ki tudja meddig aludt volna, ha a hajduk egyszer csak talpra nem ráncigálták.

— Föl, kengyelfutó! Levelet köll vinned Maros-Tordára!

— Hová? riadt föl Teke. Hisz azt se tudom hogy Maros-Torda a világon van-e?

— De bizony ott van, még pedig Erdélyországban. Rajta kengyelfutó, ne kiméld a patkód! Ha elkopott, vesz ujat a fejedelem.

Teke csak álmélkodva meresztette a szemét jobbra-balra, mialatt a sapkájába

dugták a levelet, a kezébe pedig egy vékony hajlós pálcát adtak.

— Ha elfáradnál kengyelfutó, hát ezzel serkentsd magad. Csak huzz jó nagyokat a lábadra, meglátod: soha sem fáradsz el.

Teke el vette a pálcát és megsuhogotta a kezében. De még akkor se tudta valami nagyon, hogy tulajdonképen mit is akarnak vele.

Csak akkor riadt meg, hogy a hajduk kapitánya rákiáltott:

— Most pedig indulj rohanvást Maros-Tordára! A fejedelem levelét átadod Béli László uramnak. A válaszát pedig futva hozod vissza. Sehol meg ne pihenj, sehol lépésbe ne menj. Fuss mindig, meg se állj! Ha szekér megy előtted, ha szekér jön veled szemben, csak annyit kiálts:

— Félre az utból, én vagyok a fejedelem kengyelfutója! Erre a szóra minden szekér félreáll az utból, hogy te szabadon szaladhass.

Alig hogy befejezte szavait a hajduk kapitánya, hirtelen nagyot pattant egy ostor a Teke háta mögött. De nem csak pattant, hanem meg is csipte a Teke mezitelen lábszárát. Nagyot ugrott erre Teke.

— Jaj a lábam! kiáltotta.

— Jaj a hátam! jajgatott.

— Jaj, jaj, jaj!... orditotta.

De akkor már futott, mint a nyul.

— Így haladj, szaladj mindig! kiáltott utána a hajduk kapitánya.

Teke pedig futva, rohanva kanyarodott ki az országutra. Vissza se mert nézni. Az ezüst patkó csak úgy csattogott a sarkán, a pálcá meg suhogott a kezében. Szekér jött az utra, arra rákiáltott:

— Félre paraszt! A fejedelem kengyelfutója jön!...

A szekeres-gazda alázatosan megemelte süvegét és gyorsan félre állt az utból szekerével.

... Három nap mulva pedig ugyan-azon az országuton lihegve, porosan, fáradtan futott hazafelé Teke. A kastély kapujánál csak-nem elalélt már a fáradtságtól, de bizony azért még sem állt meg... Az ezüst patkó mind levásott a lábáról, a két mez-

telen lába csupa seb volt az ütésektől. Még a pálcá is összetört a kezében.

— Itt a felelet! nyögte rekedten és átadta a sapkájába rejtett levelet.

Még a fejedelem is csodálkozva jött le az udvarra.

— Ejnye, ejnye, mondogatta. Eddig a leggyorsabb kengyelfutóm is négy nap alatt járta meg ezt az utat. Ez meg három nap alatt itt van. Kérdezzétek meg tőle, hogy mit akar? Aztán adjátok meg neki.

A hajduk kapitánya oda ment a kenyér-sütő kemence szájához (már akkor belé is mászott volt már Teke) és bekiáltott:

— Hé, kengyelfutó! A fejedelem azt üzeni, hogy derék fickó vagy. Mit akarsz enni? Van itt egy hordó töltött káposzta a számodra. Tudom, azt szereted legjobban.

— Tegyétek el a káposztát, felelt a kemencéből Teke. Most nem bírok meg se mozdulni. Azért hát csak tegyétek el a káposztát!...

Hát persze hogy teljesítették a kívánságát.

Igy lett Tekéből, a hétlustából az ország leggyorsabb kengyelfutója. Vele ugyan senki sem vehette volna föl a versenyt. Még a nyulat is elfogta futtában, ha éppen akarta. Igaz, hogy minden héten elkoptattott egy pár ezüst-patkót, de ha nem volt elvinni való levél, akkor ki se mozdult a kenyér-sütő kemencéből. Ott aludt napokig. Csak a sarka látszott ki a kemence száján. Arról tudták meg hogy odabenn van, mert különben sokszor tán be is gyujtottak volna a kemencébe.

Persze mindenki szerette most már Tekét. Nem korholta senki lustaságáért, még a fejedelem-asszony is megengedte neki, hogy a virágos kertjébe vizet hordhasson. Ez volt a legnagyobb kitüntetés udvari cselédre. Örült is neki Teke. Egy mázsa aranyért nem adta volna, hogy ő vizet hordhat a fejedelem-asszony virágos kertjébe.

Egyszer aztán az történt, hogy a szép fejedelem-asszony megbetegedett. Megbetegedett pedig úgy, hogy az orvosok nem tudtak rajta segíteni. Tanácstalanul állták körül a beteg ágyát. Nem tudtak rajt segíteni.

A fejedelem-asszony pedig napról-napra rosszabbul lett. A fejedelem is bűnnek eresz-tette a fejét. Se enni, se inni nem tudott, pedig mind a kettőt nagyon szerette. Már mindenki azt hitte, hogy meghal a fejedelem-asszony, mikor egy öreg ember jött a kastélyba és így szólt:

— Vezessetek a fejedelemhez. És, ha nem is tudom éppen meggyógyítani ő nagyságát, de valami tanácsot tudok adni.

Mikor az öreget a fejedelem elé vezeték, ez így szólt hozzá:

— Egy ember van a világon, aki meg tudná gyógyítani a fejedelem-asszonyt. Az az ember pedig nem más, mint Ali Bostandsi stambuli koldus, a galatai nagy hid mellett. Ennek az Ali Bostandsinak van egy gránát-alma magvából készült szelencéje, abban a szelencében van az a gyógy-ír, amely meggyógyítja a fejedelem-asszonyt.

A fejedelem nagyot sohajtott:

— Nagyon messze van ide Stambul. Jó lovakkal egy hónapig tart oda az ut, meg vissza. Meghal addig az én drága életpárom.

Hát akkor gondoskodj arról, szólt az öreg, hogy gyorsabbat szerezz mint a legjobb paripa.

A fejedelem a homlokára ütött:

— Hopp! Hiszen itt van Teke! Ő még a nyulnál is gyorsabb. Hamar! Hívjátok elő Tekét!

Teke akkor is az igazak álmát aludta a kemencében; de mikor meghallotta, hogy miről van szó, talpra ugrott, mint a macska:

— A fejedelemné ő nagyságáért a világ-végére is elmennék! mondá.

És már el is indult.

A fejedelem adott neki az utra egy zacskó aranyat.

— Egyél, igyál fiam, hogy legyen erőd gyorsan járni, mondta.

Teke pedig ment. Így még nem futott a világon kengyelfutó, mint Teke futott Kolozsvárról Istámbulba. Három patkó is leszakadt addig a lábáról, amíg oda ért. De egyszer csak ott volt és megtalálta Ali Bostandzsit a galatai nagy hid mellett az ő gránát-alma szelencéjével...

Aztán pedig átvette a szelencét és futott vele vissza. Két hét mulott el, mikor egy napon megállott Teke, a fejedelem kengyelfutója otthon az udvaron. A kezében volt a drága szelence, aztán elvágódott mint egy kivágott fa. Eldőlt, meghalt a rettentő uttól. De a szelence megvolt s a tartalma meggyógyította a fejedelem-asszonyt. *Krudy Gyula.*

A »KIS LAP« PÁLYÁZATAI.

»Kis Lap« október 4-iki számában kitűzött pályázatnak olyan eredménye volt, mely igaz örömmel tölti el szívemet. Kis olvasóim közül több százan vettek részt benne és a beküldött pályamunkák között nagyon sok ügyes és dicséretes buzgóságra valló dolgozatra akadtam. Majdnem mindegyikből kiéreztem, hogy írója igaz szeretettel és lelkesedéssel végezte munkáját és szinte rosszul esik, hogy a beküldött dolgozatok nagy száma miatt nem tudok minden igyekezetet kellően megjutalmazni. De annyit mégis megtett kérésemre a minden áldozatra kész kiadó-intézet, hogy a kitűzött jutalmakhoz még néhány ujat adott, úgy, hogy két első és két második fogalmazási díj helyett három-három díjat juttathatok kis olvasóimnak és a betű-pályázat 15 díját is huszra egészíthetem ki.

A beérkezett dolgozatok gondos átolvasása után a három **első díjra** a következő munkákat találtam érdemeseknek:

1. *Napló-töredék*, írta: *Marsovszky Etus.*
2. *Szünidőm*, írta: *Novody Antal.*
3. *Nyári élményem*, írta: *Szentirmai Imre.*

A **második díjra** érdemes munkák címe:

1. *Nyaralásunkról*, írta: *Blau György.*
2. *Utazás a dalmát partokon*, írta: *Krepuska Lajos.*
3. *Szabadság*, írta: *Goldstein Anna.*

Dicsérettel a következők munkáit jutalmazom:

Heftý Paula, Flór Annica, Vargha Zoltán, Brüll István, Szabó Margit, Szemző István, Vész Andrea, Szlávy Aranka, Moravesik Gyula, Tolnai Pál, Mérey Dalma, Kovács Klára és György, Herzfeld Tónika, Endrényi József, ifj. Bónyi Adorján, Szabó Gyula, Wittmann Erzsébet, Tischler Mici és Lajos, Józsa Jenő, Fritz Imre, Vámosy Loránt, Hatschek Adrienne, Babics Madeleine, Lax Henrik, Kászonyi Magda, Schwarz Emmy, Kiss Margitka, Grünhut Nelly, Füst Magda és Sárka, Milutinovits Corinna és Janka, Gerber Erzsébet, Rothmiller Miklós, Réz Lóla, Préger Aurél, Bayer Antal, Záborszky Mariska és testvérei, Winter Elza, Geréb Lajos, Csécsi-Nagy Imre, Wagner Elzi és Jenő, Wärmer Erzsike.

A **betű-pályázat** helyes megfejtői között sorsolás útján a következő 20 kapja meg a kitűzött díjakat:

1. Heftý Paula
2. Hertelendy Andor
3. Pap Lillike és Gizike
4. Tafler Elek és Pál
5. Medveczky Margitka és Sándorka
6. Péch Blanka
7. Nemes István
8. Pasiut Endre és László
9. Ungár Erzsike és Sándor
10. Balassa Béla
11. Strasser Pál
12. Meller testvérek
13. Wittenberger Erzsike
14. Endrényi József
15. Balás Katica
16. Herzfeld testvérek
17. Péterfy Vilma
18. Gerber Klári
19. Csanády György
20. Weiser Erzsébet és Artur.

A kitűzött díjakat, nevezetesen a három első díjat: 20—20 korona áru könyvet; a három második díjat: 10—10 korona áru könyvet, és a betű-pályázat megfejtői közt az első ötnek a négy-négy korona áru könyvet, a második ötnek a három-három korona áru könyvet, a következő tiznek a két-két korona értékű könyvet, a kiadóhivatal fogja az illetőknek megküldeni.

Kedves olvasóim! Mikor a »Kis Lap« első nagy pályázatát eldöntöttem, arra kérélek benneteket, hogy a kapott jutalmak és a jól megérdemelt dicséret serkentsen további buzgóságra, serkentsen a fogalmazás szorgalmas gyakorlására, hogy minél szebben és tökéletesebben tudjatok írni és beszélni a mi szép, édes magyar nyelvünkön.

Forgó bácsi.

AZ ERDŐ TÉLEN.

*Oh, erdő, erdő, sűrű rengeteg,
Vén Tél apó hogy elbánt teveled!
Néma lettél miként a temető,
Félve tekint rád, aki erre jő!*

*Alszik, pihen a szürke, bus avar,
Mint a halott, kít szemfedő takar.
A fákon nem zeng vig madársereg,
Csak varju, höllő . . . az is kesereg.*

*Szegény vadak kik itt maradtatok!
Alig találtok egy-egy falatot.
Turkáltok a hó felett és alatt,
A nyárról hátha valami maradt?*

*Jer, jer, tavasz, segíts szegényeken,
Ragyogj fel nap, süss rájok melegen!
Hadd zengjen vig madárdal mindenütt,
Virág hadd nyíljon ahol hó feküdt!*

Elek apa.

INNEN-ONNAN.

Az oroszlán-szelidítés művészete. Egy kíváncsi berlini újágitárnak egy napon az az ötlete támadt, hogy meglátogatja Seeth Gyulát, a híres oroszlán-szelidítőt, kit mutatványairól nálunk is ösmernek. Az oroszlán-szelidítés nagymestere, ki bámulatba ejtette Menelik királyt is, amikor 28 teljesen vad oroszlánt egy pár perc alatt rendre tanított, szívesen felelt a hozzá intézett kérdésekre. »Hogy kell az oroszlánt megszelidíteni?« ez volt természetesen a fő-kérdés, a többi pedig már csak a részletekre vonatkozott. Seeth megvetéssel heszél azokról, kik az oroszlánt korbáccsal vagy éheztetéssel akarják szelidíteni és így szólt: »A vad állatot épp úgy, mint a gyermeket, jóssággal és szelidséggel köll nevelni, nem pedig ütlegekkel.« Persze vannak köztük is rakoncátlan makacs természetek, melyeket időnkint erősebb eszközökkel lehet csak megfékezni. Sohasem szabad azonban az

oroszlánt ok nélkül megütni. Az oroszlán csak az erő előtt hódol meg; ezért boldogul vele az igazi férfi korbács nélkül is.

*

Az orosz-szibériai vasuti vonat a Moszkvától Port-Arthurig terjedő 5388 kilométernyi utat 13 nap alatt futja meg. Az utazás ára 134 dollár.

*

Favágás villamossággal. Franciaország néhány erdejében sikeresen kísérleteztek a fáknak villamossággal való kivágásával. Ez abból áll, hogy egy platina-drótot a villamos áram segélyével izzásba hoznak és aztán fűrész módjára használják. Ezen módon a fákat sokkal könnyebben és gyorsabban lehet ledönteni, mint egy közönséges fűrészszel, azonkívül fűrészpor sem képződik és az a csekély szenesedés, melyet a drót okoz, még előnyvel is jár, amennyiben tartóssá teszi a fát. A munka mint egy nyolcadrész annyi időt foglal el, mint a régi eljárás.

MIKOR A BÉKÁK BOMBÁT TALÁLTAK.

1.

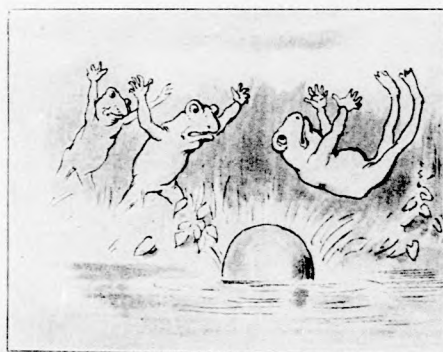
2.

3.

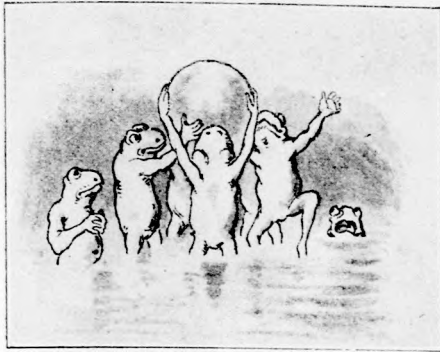

4.

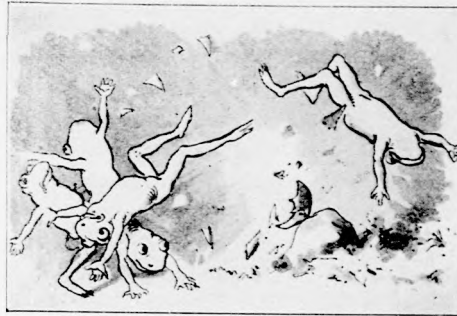

Ré
tündé
ben,
a tün
Eg
réges
ten s
Szelic
géltek
tákb
tak,
reggel
tak,
unták
kapált

5.

7.

6.

8.

A TÜNDÉREK BÜNTETÉSE.

— Mese. —

ESSZE, messze, nagyon messze, réges-régen, nagyon régen történt az, amit most elmesélek nektek.

Réges-régen, nagyon régen nem laktak tündérek a víz alatt. Hegyeken, völgyekben, szigeteken, erdőkben, mezőkön laktak a tündérek.

Egyszer messze, messze, nagyon messze, réges régen, nagyon régen, egy nagy szigeten sok-sok-sok, nagyon sok tündér élt. Szelid, jó kis tündérek. Vigan éltek, éldegéltek azon a szigeten. Kis arany palotákban laktak. Arany ágyaeskában háltak, aranyos ruháskába öltöztek. Kora reggeltől késő estig muzsikáltak, daloltak, táncoltak a virágok közt. Ha megunták a mulatozást, söpörgettek, ástak, kapáltak, locsolgatták a virágokat. Ha ebbe

is bele fáradtak, leheveredtek a fűbe, aranyos kötő-tűkkel kötögettek, arany varró-tűvel ruháskát varrtak a bábujuk számára.

Igy éltek-éldegéltek vigan a szép szigeten.

Hát egyszer csak a magas hegyekről gonosz tündérek repültek a szigetre. Játékrontó, csintalan, haszontalan kis tündérek.

Bántották szigetbeli tündér-társaikat.

Ütötték, verték szegénykéket. Huzgálták a hajukat. Össze törték a játékuikat. Kitépték a virágokat. A kis madarakat is kinozták. Kirángatták a szárnyukat, elrontották a fészkuiket. Nagy zene-bonát csináltak.

Sirtak, rítottak a szelid kis tündérek.

Megtudta ezt a tündér- királynő.

Megizente a gonosz tündéreknek, hogy ne jöjjenek a szigetre, vagy, ha eljönnek, játszhatnak ők is, de viseljék magukat illedelmesen.

A gonosz tündérek rá se hederítettek a tündér-királynőre. Azután is minden nap eljöttek és kinozták a jó kis tündéreket.

Sokáig, sokáig türte ezt a jó tündér-királynő. Gondolta, majd csak megunják a dolgot a haszontalanok. De mikor aztán látta, hogy se vége, se hossza a bajnak, gondolkodott, gondolkodott, mit csináljon?

Aztán gondolt is egyet — kettő lett belőle.

Sok, sok üveg-palotát csináltatott a víz alatt.

Mikor az üveg-paloták elkészültek, egyszer csak elbujt a királynő egy sűrű bokorba.

Leste várta, mi lesz.

Hát egyszerre csak jönnek megint le a hegyekről a szigetre a gonoszok és megint rákezdik a verekedést.

Akkor hirtelen kibujt a tündér-királynő a bokorból.

Elővett egy nagyon-nagyon hosszú fátyolt, s rádobta a hivatlan vendégekre.

A fátyol össze-vissza csavarodott rajtuk. Mozdulni sem tudtak.

Megmondjam-e, mit csinált velük?

Pici üveg-csolnakokon leküldte őket az üveg-palotákba.

Az a büntetésük, hogy csak akkor szabad nekik feljönniök a száraz-földre, mikor a hold feltünik az égen. És csak addig maradhatnak fenn, míg fölkel a nap.

Ha valamelyiket a parton éri az első napsugár, nagy baj lesz abból.

Azóta békesség van a szép Tündérszigeten. Nem bántja a szelid kis tündéreket senki sem.

A gonosz tündérek pedig várják-várják, mikor szabadítja fel őket a tündér-királynő. Talán már nem sokára letelik a büntetésük ideje.

* * *

Egyszer egy kis tündér a parton maradt, mikor már fölkel a nap. Majd máskor elmondom nektek gyerekek, mi történt azzal a tündérrel.

Holló Sárka.

FEJTÖRŐ.

Rejtett állat-nevek.

Gyűjtötte Magay Imre.

Karó karó hátán hevert ott.

Máli barátságos lány.

Szellemed Vera élénk.

Ez a galamb-pár ducban él.

Kitöltő-rejtvény.

Szerkesztette Marsovszky Etuska.

— ma

— eb

— haj

— ár

— zsák

— át

— lom

— ás.

E szókat helyesen pótolva, egy hazai híres művésznünk nevét nyerjük.

Kép-rejtvény.

Vonal-rejtvény.

Szerkesztette ifj. Horváthy Gyula.

m k á n t u l o k

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében: **3 korona-**, **5 korona-** és **8 korona-**áru könyvet sorsolunk ki jutalom-díjul.

A
ban

M
Györg
Marg
Neme
Hefty
Pasiu
Tisch
Irike,
Annie
Báber
Jenő,
Pál,
Balas
Kecze
Andor
Epste
Andre
Nemes
Györg
és Da
Lajos,
Herzf
Mádi-
Erzsi,
Elzi
Nowo

A
mába
kező:

Kép
Rejt
Beti

Koch

M e g
Megele

A »Kis Lap« LXV. köt. 14-ik számában közölt Betű-pályázat megfejtése:

Kis lak áll

A nagy Duna mentében.

Ó mi drága

E lakocska nékem.

Megfejtők: Brüll István, Kovács Klára és György, Milutinovits Corinna, Szabó Gyula, Szabó Margit, Mérey Dalma, Tolnay Pál, Szemző István, Nemes István, Kiss Margit, Rakovszky Menyhért, Hefty Paula, Endrényi József, Krepuska Lajos, Pasiut Endre és László, Ungár Sándor és Erzsike, Tischler Miczi és Lajos, Makray László, Paulik Irike, Medveczky Sándorka és Margitka, Flór Annica, Halmii áll. gazd. f. népiskola nevében Báber Antal, Tóth Mihály és Báber Ferenc, Schwarz Jenő, Marsovszky Etuska, Meller testvérek, Strasser Pál, Czukrász Zoltán és Gyuszika, Bayer Antal, Balassa Béla, Pap Lilike és Gizike, Péch Blanka, Keczer Ilona, Táfler Elek és Pál, Hertelendy Andor, Wittenberger Erzsike, Péterfy Vilma, Epstein Erzsike, Bleuer Pali, Gerber Klári, Vész Andrea, Weiser Erzi és Arthur, Szentirmai Imre, Nemeskéri-Kiss Margit, Schwarz Emmy, Csanády György, Wittenberger Ella, Kimmel Ilonka, Zoltán és Dagmár, Herzog Gizike, Blau testvérek, Breuer Lajos, Weisz Klárika, Neumann Eliz és Ida, Herzfeld testvérek, Préger Aurél, Balás Katica, Mádi-Kovács Klotild, Matskási Magda, Wittmann Erzi, Fritiz Imre, Réz Lolla, Geréb Lajos, Wagner Elzi és Jenő, Záborszky Mariska és testvérei, Nowody Antal.

A »KIS LAP« LXVI. köt. 2-ik számában közölt rejtvények megfejtése a következő:

Kép-rejtvény: Talpra magyar hi a haza!

Rejtett nevek: Sári, Berta, Tibor, Márta, Tamás.

Betű-rejtvény: Névtelen levél.

P	A	L	A
A	G	Á	R
L	Á	V	A
A	R	A	D

Kocka-rejtvény:

Megfejtők: Rothmiller Miklós, Váradi József, Megele Ilona, Lichtenstein Klára, Alice, Lilly és

Lajos, Pál Erzsike és Gyula, ifj. Schulek György, ifj. Kövér János, Szemző István, Wagner Erzsike, Szvéték Ilonka, Ketter Tibor, Wilkó Margitka, Vihely György, Mérey Dalma, Gulyás Józsi, Rórák Editke, Szabó Gyula, Országh Sándor és Géza, Ragályi Gyuszi, Spányi Mariska és Magda, Surányi Karolin és János, Szombathelyi polg. leányiskola IV. B. osztály tanulójának nevében: Darázs Karolin, Kunda Ilona és Gita, Magdits Teréz és Imre, Wurm Betty, Pálmai József, Friedmann Jenő, Wagner Elzi, Irén és Jenő, Breuer Lajos, Goldstein Anna és Ernuska, ifj. Zsivánovits István, Balázs Kornél, Horváth Sándor, Benyovszky Pista és Béla, Vörösmarthy Iduska, Krizsán Márta, Medveczky Margitka és Sándor, Unger Józsa és Ernő, ifj. Schiller Ilonka és Miklós, Marton Ilonka és Pista, Faltay Dóra és Franci, Oblath Leó, Geréb Andor, Strasser Pál, Bayer Sándor, Thrór Lenke, Andreánszky Gabi, Erdődy Leona, Weinberger Ilonka, Berde Béla, Róna Ferike és Tibor, Sümegi István, Tikos Magda, Jung Ilus, Májay Anna, Meixner Emil, Rakovszky Menyhért, Herzfeld testvérek, Mády Ilonka, Szánthó Laci, Paulik Irike, Lax Henrik, Milutinovits Janka és Corinna, Fränkl Alice, Lehotzky Árpád, Mizsey Mariska, Kán Henriette, Fürst Olga és Brunó, Palágyi Tibor, Záborszky Mariska, Lépp Boriska és Károly, Pichler István, Keczer Ilona, Wittmann Erzi, Irsa István, Heim Árpád, Goriupp Alice, Devics Sándor és Pista, Stettner Margit, Szathmáry Bertuska, Prohászka Edit, Cherrier Ilonka, Berger Miklós és Tivadar, Wertheimer Pál, Deutsch Géza, Füleper Erzi és Olga, Thyll Laci, ifj. Geönczy Béla, Vertán Mariska és Nelli, Könyöki Izolda és József, Kubinyi Irén, Goldstein Erzsike és Irma, Szűts Andrikska, Kramer Miklós, Kramer Ottilia, Könyöki Matild és József, Fráter Iván, Haitsch Emmy, Ella és Ilona, Réta Margitka, Plachner Milke és Ernő, Tischler Mici és Lajos, Matskási Magda, Feilitzsch Cécile, ifj. Bónyi Adorján, Szmracsányi István, Reichel József, Halmii áll. gazd. f. népisk. nevében: Báber Antal, Báber Ferenc és Tóth Mihály, Sardagna Béla.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén: 3 korona áru könyvet nyert **Stettner Margit, Szombathely**; — 5 korona áru könyvet **Pichler István, Budapest**; — és 8 korona áru könyvet **Mády Ilonka, Fülöpszállás**, kiknek az illető könyveket a kiadó-hivatal megküldi.

A »KIS LAP« LXVI. köt. 1-ső számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Dávid Kata, Szász József, Kovács Margit és Ilonka, Szombathelyi polgári leányiskola IV. B) osztály tanulójának nevében: Darázs Karolin, Babics Mláden, Rakovszky Menyhért, Mentovich Anna és Gabriella, Feilitzsch Cécile, Kalmár Zsófia, Ungár Erzsike és Sándor, ifj. Zelenka Pál, Weinberger Ilonka, Polinszky Pál, Fridrik Margit, Palágyi Tibor, Záborszky Mariska, Szathmáry Bertuska, Jung Ilona, Irsai István, Medveczky Margitka és Sándorka, Devics Sándor és Pista, Pető Gizike, Michnay Gyula, Frankl Lilly, Walter Mimi és Jenő, Prohászka Edit, Berzsényi Dóra és Adám, Wertheimer Pál, ifj. Geönczy Béla, Kási Jenő, Rébay Erzsike, Szmracsányi István, Reichel József.

— **Olvassátok!** —

*

Forgó bácsi tíz parancsolata.

1. Leveled papirosa sima szélü legyen és tiszta.
2. Irkából tépett papirosra levelet ne írj.
3. Levelet be ne porozz, be ne poczázz.
4. Leveleden mindig rajta legyen a kelet napja és helye.
5. Ami a szerkesztőnek szól (közlés, megfejtés, gyűjtés), azt ne küldjed a kiadó-hivatalba.
6. Ami pedig a kiadó-hivatalnak szól (előfizetés, pótló számok végetti felszólalás, bekötőtáblák, régi számok vagy kötetek megrendelése) azzal ne fordulj hozzám, a szerkesztőhöz.
7. Leveled papirosa ne legyen rikoltó színü, se illatos.
8. Csak fekete tentát használj írásra.
9. Ismeretlen s csakis családi körben járatos bevezető nevet ne használj.
10. A szerkesztőségbe intézett levél állandó czime legyen: **Forgó bácsinak, a „Kis Lap“ szerkesztőjének.**

Aki e tíz parancsolat ellen vét: magára vessen, ha levelét nem veszem figyelembe, vagy ha levele más iratok közé vegyülvén, elkallódik.

F. b.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Baráth Gyula. A magyar szabadság-harcban igenis két csatát vívtak Szolnok alatt: az egyikben Perczel Mórlic, a másikban Damjanics volt a magyarok vezére s mind a kettő győzelemre vitték seregeiket. A második csatának, persze mint gyermek voltam tanuja. A nagy-abonyi szőlőkiből messzelátón kísértük a diadalmas harc mozzanatait, mint ezt nektek el is fogom beszélni. — **Rébay Erzsike.** Örömmel látlak apró hűveim nagy táborában téged is. Az elsőt közlöm, bár ennek sem irtad le az utasítását. A 2-ik mellől elfelejtetted a részletes megfejtést, a 3-ik meg néma. Egy szóval sem mondja, mi történjen vele. — **Szász József.** Besoroztam. — **Flór Annica.** Forró köszönetemet a te szíves, jóleső megemlékezéséért. — **Moravcsik Gyula.** Az *iram* szónak nem adtad magyarázatát. Ha *rénszarvast* értesz rajta, akkor helytelen szót választottál, mert valamely régi rossz fordító a *Renthier* *iramszarvas*-nak magyarította, pedig az nem is *Renn-*, hanem *Renthier* s jelentése nem is német, hanem, mint némelyek állítják, *lap* eredetű. A másik kettőnek nem irtad meg a fölfejtését, magam pedig csak nem fogom össze böngészgetni s elrendezgetni a betűket? Végre: lehetne az írásod gondosabb is. — **Pál testv.** Megjelen. — **Ifj. Kövér János.** A te kicsi könyv-nyomdád termékeit kedvtelve olvastam. De meglátszik a te kis nyomdád, hogy nem hazai gyártmány, mert az ékezetes hangzók hiányoznak a betű-gyűjteményből. Ezeket persze tollal kell pótolnod. — **Czukrasz testv.** Hogyan lehessen egy abroncsba ütött kézből kiolvasni ezt, hogy *lesz?* — „*Derüre boru.*“ Ilyen megoldásu, de meg egyéb rejtvények beküldője a nevét kifejtette a levélből. Hol kelt, az persze, a legtöbbetek szokása szerint, szintén nincs megemlítve: a bélyegzés meg, mint rendesen, olvashatatlan, minél fogva a küldeményt figyelembe nem vehetem. — **Kovács testv.** Mint nektek a *Kis Lap*ban telik örömetek, nekem meg a figyelmes kis olvasókban telik örömmöm. — **Rakovszky Menyhért.** Azzal bizony méltán nagyra lehetek, hogy a ti házatokhoz már

25 éve jár a *Kis Lap*. Már hogy ne ismerném a te kedves testvérnénédet, mikor a héten is fölkerestem, de sajna, otthon nem leltem. Még soká maradjunk egymás hűvei, sőt mindvégig, ameddig Isten engedi. A szíves részvételért pedig mindnyájatoknak megatva mondom köszönetet. — **Szerencsy testv.** A harmadiknak sorát ejtem. — **Kalmár Zsóflka.** Közlöm. — **Ungár testv.** Saját szerkesztésü s nem kiírott, rég ismert dolgokat küldjetelek. A betű-rejtvényt nem bírtam elolvasni. — **Wurm Bettyke.** Bizony, híjadat is éreztem. Csoda, hogy a sok idegen nyelv tanulása közben el nem felejtetted a te édes magyar anyanyelvedet, melyet annyi hűséggel és szeretettel ápolsz az idegenben. — **Erdődy testv.** Mikor veszem már olyan leveleteket, amelyben mind a ketten jó egészségetekről írnátok! Mentül előbb ilyen kedvezőre düljön a dolgok. — **Tikos Magda.** Nagyon kedvemre való gyermek vagy. Örülök, hogy hűveim közé sorozhatlak téged is. — **Fridrik Margit.** Csevegős levelekéiben örömmöm tellett. A kerdezettek életkorát bizony nem ismerem, de körülbelől egy-ivásuak lehetnek veled. — **Mariska.** A másik nevedet is közöld velem s akkor rejtvényeidet ismételve küldjed be azok jelentésével együtt. — **Karácsony Sándor.** Az a körülmény, melyet említesz, a te jogodat nem csorbítja. — **Mizsey Mariska.** Írásoddal meg vagyok elégedve, főképen azért, mert rendes és tiszta. Örömmel fogadlak a *Kis Lap* zászlaja alá. — **Kán Henriette.** No, az olyan betegség, melynek tej az orvossága, hála az Égnek, nem nagy baj. De azért meggömbölyödvé mentül előbb ird meg, nem borzongsz-e már a tejtől. Oh, csak látnád azokat az ingyen-tejes szegény kis lányokat, fiukat, milyen mohón isszák, habzsolják, amit ti, jólétben született boldog gyermekek, csak nagy-keservesen bírtok szüresölni. Pedig hatalmasabb gyógy- és tápszer a tejnél nincs. Hát csak cukrozd meg továbbra is a *Kis Lappal* a te orvosságodat. — **Wittmann Erzsé.** Sorjában meg fognak jelenni. — **Záborszky Mariska.** A jó kívánság sohasem jár későn, hát még mikor ilyen kedves levél alakjában veszi az ember, mint amilyennel megörvendeztetted. Megörvendeztetted pedig annál inkább, mert nem csupán felgyógyulásodról s Karácsonyotok boldog ünnepéről emlékezel meg benne, de változatlan hűségetek és ragaszkodástok biztositásával jutalmaztatok meg az én érzelmeimet. A másik kettőről pedig magán-uton kaptok hírt már közelebb, kedves anyádnak irandó levélben. — **Pető Gizike.** Egy csöppet sem kételkedem a kívánságod őszinteségében, de a szerencse kerekének forgása kiszámíthatatlan. Hát csak bízzál továbbra is. — **Frankl Lilly.** Kettejét besoroztam. — **Kósi Jenő.** Kívánságod szerint fog történni. — **Szüts Andriska.** Bizony Andriskám, az a te régiséged olyan régiség, hogy mikor Ádám elmondta Évának, ez azt felelte, hogy: „Ugyan már! Hiszen ezt az én öregapámtól rég hallottam!“ — *Több levélről a jövő számban.*

LEVELEZÉST

szeretne folytatni bármelyik lány-pajtásával *Wurm Bettyke* (Morva-Ostrau.)

JÓ SZÍV.

Az ingyen-tej számára *Engisch Árpád* 1 K.
Az Ég áldása legyen a kegyes adakozón!

F. b.

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR.**